

บทที่ 1

บทนำ

~~"This document is the property of the Thailand Information Center (TIC), Chulalongkorn University and is to be returned within two weeks to the Thailand Information Center, Ratasart Building 6, Chulalongkorn University"~~

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ได้มีการวิจัยวิชาการศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยสังเกตได้จากจำนวนที่เพิ่มขึ้นของผู้วิจัยทางคานัน ในการวิจัยวิชาการศึกษา นักวิจัยจำเป็นต้องศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องการศึกษาจากหนังสือและวัสดุของสมุคเช่นเดียวกับนักวิจัยในแขนงอื่น ๆ เช่น ศึกษาเรื่องราวจากหนังสือและบทความวารสารที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับปัญหา ศึกษาวิทยานิพนธ์ทั้งระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตของประเทศไทยและต่างประเทศ ไททราบถึงงานวิจัยที่ได้มีผู้วิจัยแล้ว เพื่อป้องกันการศึกษาซ้ำหรือใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกัน ดังนั้นนักวิจัยจึงต้องไขของสมุคซึ่งเป็นแหล่งเก็บรวบรวมหนังสือและวัสดุของสมุคทางคานการศึกษา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องของเพื่อคนเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับปัญหา แมแต่กับนักวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัย แบบการทดลองก็จำเป็นต้องศึกษาเรื่องราวจากของสมุคก่อนกำหนดลำดับขั้นของแผนงานในท้องปฏิบัติการหรือในการทดลอง ของสมุคจึงเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการวิจัยวิชาการศึกษา ถ้าไม่มีของสมุคแล้ว นักวิจัยจะประสบความยุ่งยากในการค้นหาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา¹

ในประเทศไทยนักวิจัยวิชาการศึกษารุ่นใหญ่เป็นนิตระดับปริญญาโท ซึ่งต้องเรียบเรียง วิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิตทางวิชาการศึกษา ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษา 2 แห่งที่ผลิตมหาบัณฑิตทางคานวิชาการศึกษา ซึ่งได้แก่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร โดยมีการวิจัยสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น จิตวิทยาการศึกษา การวิจัยและวัดผลการศึกษา การบริหารการศึกษา

¹ Tyrus Hillway, Introduction to Research (2d ed. ;

การประถมศึกษา การมัธยมศึกษา การอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู การพลศึกษา พยาบาลศึกษา ฯลฯ แต่ละสถาบันมีห้องสมุดเป็นของตนเอง แมว่าห้องสมุดของสถาบันทั้ง 2 แห่งจะได้พยายามรวบรวมสิ่งพิมพ์และวัสดุห้องสมุดต่าง ๆ เพื่อบริการแก่นักศึกษาให้สมบูรณ์ที่สุด แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีปัญหาหลายอย่างเกิดขึ้นกับทั้งห้องสมุดและตัววิจัยเอง เช่น นักวิจัยไม่ทราบวิธีการคนควาในห้องสมุด หนังสือและวัสดุห้องสมุดที่กองการไขไม่มีในห้องสมุด หนังสือเก่าและล้าสมัยเกินไป หนังสือและวัสดุห้องสมุดไม่เพียงพอ นักวิจัยไม่คุ้นเคยต่อระบบการจัดหมู่ของห้องสมุดเหล่านั้น ความไม่เข้าใจในบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด อาคารของห้องสมุดและสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เป็นต้น

งานวิจัยเรื่องนี้จึงได้มุ่งที่จะวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักวิจัยทางด้านวิชาการศึกษาทั้งในคานาปัญหาการไขหนังสือ และวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัย และปัญหาการไขห้องสมุด เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้หน้าที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดที่ผู้วิจัยวิชาการศึกษาไขอยู่ได้นำไปพิจารณาแก้ไขปรับปรุงบริการของห้องสมุดให้สนองความต้องการของนักวิจัยอย่างสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

นอกจากนี้ในภาคผนวกของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ยังได้รวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์และปริญญานิพนธ์ทางด้านวิชาการศึกษาของผู้สำเร็จปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และการศึกษามหาบัณฑิตจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร นับแต่ปีการศึกษา 2510 - 2515 และเป็นวิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์ที่มีอยู่ในห้องสมุดของสถาบันนั้น โดยเรียงลำดับตามเรื่อง งานนี้อาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำการวิจัยทางด้านวิชาการศึกษารุ่นหลังใช้ในการคนควางานวิจัยที่ได้ทำมาแล้วและป้องกันการซ้ำซ้ำ แมว่ารายชื่อวิทยานิพนธ์ใดเคยมีผู้รวบรวมมาบ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่เป็นการรวบรวมรายชื่อตามลำดับอักษรของผู้แต่งและแบ่งตามปีการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้

เศรษฐพร กุศิริพิทักษ์ ได้ศึกษาเรื่อง "สภาพและปัญหาการวิจัยจากเอกสารทางราชการ" เมื่อปี พ.ศ. 2511 เพื่อเป็นวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตเสนอต่อคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผลการวิจัยได้ปรากฏว่านักวิจัยได้พบปัญหาและอุปสรรคใน

การใช้เอกสารทางราชการคือ เอกสารทางราชการไม่ได้พิมพ์เผยแพร่อย่างกว้างขวาง การค้นคว้าเรื่องราวจากเอกสารทางราชการไม่สะดวกเนื่องจากการเก็บรักษาและไม่มีหอบรรณสารทำหน้าที่เก็บรักษาเอกสารทางราชการที่สำคัญ ๆ ความสัมพันธ์และการติดต่อระหว่างนักวิจัยกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเอกสารทางราชการ ความไม่สะดวกในการใช้เอกสารทางราชการเนื่องจากการรักษาความลับของทางราชการ หน่วยงานที่พิมพ์เอกสารทางราชการกระจัดกระจายไม่มีหน่วยงานเฉพาะสำหรับรวบรวมและเก็บรักษาเอกสารเหล่านี้ การพิมพ์เอกสารประเภทนี้มีคุณภาพและมาตรฐานต่ำ จึงมีข้อผิดพลาดหลายแห่ง²

จรินทร์ สกฤตถาวร ไคเรียบเรียงปฏิญญานิพนธ์เพื่อเสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาามหามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2514 เรื่อง "การสำรวจหนังสืออ้างอิงและปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงในการทำปฏิญญานิพนธ์การศึกษามหามัธยมศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา" โดยผู้วิจัยได้สำรวจการอ้างอิงจากเชิงอรรถและบรรณานุกรมของปฏิญญานิพนธ์ จำนวน 130 ฉบับ และส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่สำเร็จปริญญาการศึกษาามหามัธยมศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร รวมทั้งจากสถาบันระหว่างชาติสำหรับค้นคว้าเรื่องเล็ก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500 - 2512 เพื่อสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสือและวารสารอ้างอิงในปฏิญญานิพนธ์ ผลของการวิจัยปรากฏว่าปฏิญญานิพนธ์ส่วนใหญ่อ้างอิงจากหนังสือและวารสารภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย หนังสือและวารสารที่ใช้อ้างอิงส่วนใหญ่มีอยู่ในห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และห้องสมุดสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเล็ก ปัญหาและอุปสรรคที่มีค่าความสำคัญอยู่ในเกณฑ์สูงของผู้ที่ทำปฏิญญานิพนธ์ได้แก่ การอ่านหนังสือและวารสารเป็นภาษาอังกฤษ หนังสือที่ส่งคืน

² เศรษฐพร คุศรีพิทักษ์, "สภาพและปัญหาการวิจัยจากเอกสารราชการ"

(วิทยานิพนธ์ปริญญามหามัธยมศึกษา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันมัธยมศึกษาพัฒนาบริหารศาสตร์ 2510) (อัครสำเนาะ.)

ห้องสมุดแล้วเวียนกลัดขึ้นชั้นซาเกินไป ห้องสมุดไม่มีหนังสือเล่มที่ต้องการ หนังสือของห้องสมุดเก่าเกินไป ห้องสมุดไม่มีวารสารฉบับที่ต้องการ และจำนวนวารสารแต่ละชนิดก็น้อยเกินไป³

จารุพร สัทธาธิก ได้เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2515 เรื่อง "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุในห้องสมุดเพื่อการวิจัยในประเทศไทย" ผู้วิจัยได้สำรวจการใช้เอกสารอ้างอิงและปัญหาการใช้เอกสารเหล่านี้ของผู้วิจัยทางค่านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และการศึกษา ได้สำรวจการใช้เอกสารอ้างอิงในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ 150 ฉบับ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง และส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดแก่ตัวแทน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สำเร็จปริญญาโทแล้ว 150 คน และกลุ่มที่กำลังเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ในปี 2512 อีก 150 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักวิจัยใช้หนังสือทั่ว ๆ ไปประกอบการค้นคว้าเป็นอันดับหนึ่ง วารสารและหนังสือพิมพ์เป็นอันดับสอง สิ่งพิมพ์รัฐบาลใช้อ้างอิงเป็นอันดับสาม ส่วนหนังสืออ้างอิงใช้น้อยกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น และใช้เอกสารภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย นักวิจัยได้มีปัญหาในการศึกษาเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ และไม่ทราบแหล่งค้นคว้าที่แท้จริง หนังสือที่ต้องใช้มีผู้อนใจอยู่ ปัญหาเกี่ยวกับตัวอาคารและบริการของห้องสมุดรวมทั้งการเรียบเรียงผลงานวิจัยนั้นไม่มีปัญหา ปัญหาที่แตกต่างกันของนักวิจัยนั้นขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่ทำการวิจัยว่า มีเอกสารค้นคว้าเพียงพอหรือไม่ และขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ในด้านการใช้ห้องสมุดตลอดจนพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษของผู้วิจัยว่า มีมากน้อยเพียงใด⁴

³จรินทร์ สุกุลถาวร, "การสำรวจหนังสืออ้างอิงและปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิงในการหาปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2515) (อักษานา.)

⁴จารุพร สัทธาธิก, "ปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดเพื่อการวิจัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515) (อักษานา.)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยเรื่องนี้เพื่อต้องการศึกษาปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุด และปัญหาการใช้ห้องสมุดของนักวิจัยทางด้านวิชาการศึกษา ซึ่งได้แก่ปัญหาการใช้หนังสือ หนังสืออ้างอิง สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสารและจุลสาร รวมทั้งความเหมาะสมของบริการและอาคารสถานที่ของห้องสมุดว่าในการทำการวิจัยทางด้านวิชาการศึกษานั้น นักวิจัยใช้หนังสือและอุปกรณ์ใดมาอ้างอิงเพื่อห้องสมุดจะได้มีการจัดหาสิ่งเหล่านี้ให้เพียงพอ

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ประกอบกรวิจัยวิชาการศึกษานักวิจัยสำเร็จปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต และปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2515 ศึกษาปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดจากการสำรวจบรรณานุกรมที่ใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาการศึกษาที่มีอยู่ในห้องสมุดคณะครุศาสตร์ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตรและปทุมวัน โดยการสุ่มตัวอย่าง สำรวจปัญหาการใช้ห้องสมุดด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามแก่ผู้ที่เรียบเรียงวิทยานิพนธ์ซึ่งได้รับการสำรวจบรรณานุกรมที่ใช้อ้างอิงมาแล้ว นอกจากนี้ยังได้รวบรวมรายชื่อวิทยานิพนธ์หรือปริญญานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิตทางวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2510 - 2515 ที่มีตัวเล่มอยู่ในห้องสมุดคณะครุศาสตร์ หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร และปทุมวันอีกด้วย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้

ห้องสมุดเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญแห่งหนึ่งสำหรับการวิจัยทางด้านวิชาการศึกษาคงนั้นผลการวิจัย ปัญหาการใช้หนังสือ และวัสดุห้องสมุดประกอบการวิจัยวิชาการศึกษาในประเทศไทย จะทำให้ผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์ห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษาได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่นักวิจัยวิชาการศึกษาประสบในการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดแล้วใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานห้องสมุดรวมทั้งการจัดหาหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ห้องสมุดให้สมบูรณ์และเพียงพอต่อความต้องการของนักวิจัยในรุ่นต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

สำรวจจำนวนวิทยานิพนธ์และปริญญานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่มีอยู่ในห้องสมุดครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดวิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร และหอสมุดวิทยาลัย วิชาการศึกษาปทุมวัน แล้วสุ่มวิทยานิพนธ์และปริญญานิพนธ์ดังกล่าวมาประมาณร้อยละ 30 ของจำนวนวิทยานิพนธ์ที่สำรวจได้ทั้งหมด 772 เล่ม ให้อ่านวิทยานิพนธ์ที่เป็นตัวอย่างประชากรเป็นตัวอย่างประชากรในการออกแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือและวัสดุห้องสมุดในการเขียนวิทยานิพนธ์และปริญญานิพนธ์ ค้นคว้าวิธีการและปัญหาการใช้หนังสือและห้องสมุดในการวิจัยวิชาการศึกษาค้นคว้าหนังสือ บทความวารสาร และสิ่งพิมพ์ทุกประเภท เพื่อเป็นภูมิหลังในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ และใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม อ่านวิทยานิพนธ์วิชาการศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวอย่างประชากร เพื่อการสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หนังสือดังกล่าวสำรวจบรรณานุกรมที่ใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์และปริญญานิพนธ์วิชาการศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร เพื่อวิเคราะห์ประเภทหนังสือและวัสดุห้องสมุดที่ใช้ในการเขียนวิทยานิพนธ์ โดยเสนอเป็นตารางและสร้างแบบสอบถามชนิดประเมินค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับปัญหาการใช้วัสดุเหล่านั้นในการวิจัยวิชาการศึกษา และเสนอปัญหาที่เกี่ยวข้องรวมได้เป็นค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัญหาโดยใช้สูตร $\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร $SD = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$

ข้อจำกัดของการวิจัย

การส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง มีความยุ่งยากในการคนที่อยู่ของบุคคลเหล่านั้น เพราะเวลาไต่ถามมาหลายปี จึงไม่สามารถทราบที่อยู่ในปัจจุบันอย่างแน่นอน ดังนั้นแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจึงมีจำนวน อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้วิจัยวิชาการศึกษางานสืบปัญหาเหล่านั้นหมดแล้ว เนื่องจากระยะเวลาผ่านไปหลายปี และผู้วิจัยวิชาการศึกษางานไม่เข้าใจคำศัพท์วิชาเฉพาะในแบบสอบถาม เช่น สารสังเขป (Abstract) ชื่อเรื่อง (Title) ดังนั้นคำตอบที่ได้ อาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงที่เกี่ยวพัน